

Ці елементи є невід'ємною частиною Чер – програми, які потребують максимальної чіткості виконання. Через це під час тренувального процесу велика увага приділяється технічній підготовці спортсменів – черлідерів.

ВІСНОВКИ

Таким чином, технічна підготовка виду спорту ділиться на загальну і спеціальну підготовку, оволодіння якої, в системі багаторічного спортивного тренування, реалізується через вирішення ряду послідовних поетапних завдань, які проводять в кінцевому підсумку до оптимальної технічної підготовленості спортсмена, що забезпечує успішність ведення змагальної діяльності. Встановлено, що технічна підготовка з черліденгу у номінації Чер складена на основі протоколів суддівства, особливостей номінації «Чер» та обов'язкових елементів Чер – програми. Аналіз протоколів суддівства та обов'язкових елементів Чер – програми дозволив нам визначити складові технічної підготовки з черліденгу: Чер - стриби, піраміди, станти, акробатичні елементи, виконання Чер-Данс хореографії, Чір та Чант кричали.

ПЕРСПЕКТИВАМИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ є аналіз технічної підготовленості спортсменів з черліденгу у номінації «Чер».

ЛІТЕРАТУРА

1. Боляк А. А. Черліденг. Правила змагань / А. А. Боляк, Ю. Ю. Крикун, Е. І. Аукштікальніс. – К., 2005. – 82 с.
2. Зинченко И. А. Особенности построения тренировочного процесса спортсменов в черлидинге на этапе специализированной базовой подготовки / Луценко Л. С., Бодренкова И. А – Харків : ХДАДМ (ХХПІ), 2009. – № 3. – С. 52–55.
3. Зинченко И. А. Управление тренировочным процессом на основе моделирования показателей физической подготовленности спортсменов-черлидеров специализированного этапа подготовки / И. А. Зинченко, Л. С. Луценко, А. А. Болляк // Слобожанський науково-спортивний вісник : [наук.-теор. Журн.]. – Харків : ХДАФК, 2010. – № 2. – С. 52–55.
4. Крикун Ю. Ю. Характеристика змагальної діяльності спортсменів черлідингу / Ю. Ю. Крикун // Слобожанський науково-спортивний вісник : [наук.-теор. Журн.]. – Харків : ХДАФК, 2009. – № 2. – С. 72–75.
5. Крикун Ю.Ю. Особенности развития черлидинга как вида спорта в Украине / Ю.Ю. Крикун // Фізичне виховання різних верств населення. - 2007, № 7 - С. 39-41.
6. Луценко Л.С. Тестовые задания по специально-двигательной и физической подготовленности спортсменов в черлидинге на этапе специализированной базовой подготовки / Л.С. Луценко, И.А. Зинченко // Физическое воспитание студентов творческих специальностей: сб.науч.тр. Под ред. Ермакова С.С. - Харьков: ХГАДИ, 2009. - №4. - С. 45-50.
7. Матвеев Л.П. Основы общей теории спорта и системы подготовки спортсменов/ Л.П. Матвеев– К.: Олимпийская литература, 1999. - 317с.
8. Масейчик А.Н. Черлидинг для учащихся III–VIII классов общеобразовательных учреждений / А.Н Масейчик. - Минск, 2010. – 75 с.
9. Методические рекомендации по формированию специфических индивидуальных качеств "cheerleaders"-групп поддержки спортивных команд. метод. пос. для педагогов-инструкторов и тренеров / сост. С.А. Носкова. - М.: МГСА, 2001. - 28с.
10. Муравйов В.А., Созінова Н.А. Техніка безпеки на заняттях з черліденгу/ Муравйов В.А. - М., 2001. - 96 с.
11. Носкова, С. А. Черлидинг как инновационный вид спорта в преподавании физической культуры в высшей школе/ С. А. Носкова. // Теория и практика физической культуры. — 2002. — № 6. — с. 49-51.
12. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические положения / В. Н. Платонов. – К. : Олимпийская литература, 2004. – 808 с.
13. Чеппел. Успешное тренерство по черлидингу/ Р.Чеппел - Нью-Йорк: Хьюмон Кинетикс. 1999. - 364с.
14. Coaching Youth Cheerleading (Coaching Youth Sports Series) by ASEP. – Human Kinetics, 2009. – 152 р. 15. Ром Headridge. Developing A Successful C

Мищук Д.Н., Дьякова О.В.,

Національний техніческий університет України «КПІ»

ВАРИАБЕЛЬНОСТЬ СЕРДЕЧНОГО РИТМА КАК ИНСТРУМЕНТ КОНТРОЛЯ ФУНКЦИОНАЛЬНОГО СОСТОЯНИЯ СТУДЕНТОВ НТУУ «КПІ»

В статье представлены результаты исследований вариабельности сердечного ритма студентов I-II курсов НТУУ «КПІ». Исследования проводились с использованием кардиомонитора «POLAR RS 800 CX». Установлено, что у студентов в покое выявлено наличие большого разброса показателей вариабельности сердечного ритма, а также ярко выраженные индивидуальные (типологические) особенности вариабельности сердечного ритма. Уровень физического здоровья у студентов возможно рассматривать в зависимости от степени активности регуляторных систем.

Ключевые слова: регуляторные системы, спектральный анализ, вариабельность сердечного ритма.

Мищук Д. М., Дьякова О. В. Вариабельність серцевого ритму як інструмент контролю функціонального стану студентів НТУУ «КПІ». У статті представліні результати дослідження варіабельності серцевого ритму студентів I-II курсів НТУУ «КПІ». Дослідження проводилися з використанням кардіомонітору «POLAR RS 800 CX». Встановлено, що у студентів у стані спокою виявлено наявність великого розкиду показників варіабельності серцевого ритму, а також виражені індивідуальні (типологічні) особливості варіабельності серцевого ритму. Рівень фізичного здоров'я у студентів можливо розглядати в залежності від ступеня активності регуляторних систем.

Ключові слова: регуляторні системи, спектральний аналіз, вариабельність серцевого ритму.

Mishchuk D., Dyakova O. "Heart rate variability as a functional state monitoring tool of NTUU "KPI" students. The article presents the results of heart rate variability studies of I-II courses NTUU "KPI" students. The studies were conducted using a heart monitor «POLAR RS 800 CX». During the functional test of neuro-reflex effects (active orthostatic test) data on heart rate variability in

the supine position, which is "background" and gives an idea about the original state of the regulatory systems of the body at rest, was obtained. It was found that the students at rest have a large variation of heart rate variability, as well as a strong personal (typological) characteristic of heart rate variability. Those with moderate prevalence of central regulation of heart rate, expressed predominance of the sympathetic division of the ANS and the central structures of the heart rhythm regulation, and with a moderate prevalence of parasympathetic regulation were identified. Student's physical fitness level may be classified, depending on the degree of regulatory systems activity. Thus, our studies indicate that students at rest have different typological characteristics of cardiac rhythm regulation, and different body adaptive capacities. The results indicate the need for a differentiated approach in student's physical training system, depending on the degree of body regulatory systems activity.

Key words: regulatory systems, spectral analysis of heart rate variability.

Постановка проблеми и її зв'язь з важними науковими або практичними завданнями. Освітнє в висших навчальних заведеннях є сложним та тривалим процесом. Ряд авторів відзначають, що змінивши соціально-економіческі умови навчання, були створені та збільшені ряд проблем, які виливаються в інтелектуальне, емоційне та психічне напруження, приобреючи застійний характер, що поганить фізичну активність [3, 4]. Адаптація студентів вузу проходить на фоні інтенсифікації навчання, збільшуючи обсяг навчальної навантаження, змінюючи форми та методи викладання, педагогічні вимоги та супроводжується підвищеною навантаженням на регуляторні системи (в тому числі та на вегетативну нервову систему). Одним з найважливіших напрямів є дослідження та розробка способів та методів діагностики та регуляції психічного стану студентів на різних етапах навчання [1, 5, 7, 9, 12]. Одним з сучасних методів оцінки взаємозв'язку роботи серця та нервової системи є оцінка вариабельності серцевого ритму (BCP) [1, 2, 6, 8, 10, 11].

Аналіз попередніх досліджень та публікацій. Відомо, що змінення ритму серцевих сокращень є оптимальною реакцією організму на будь-яку навантаження: фізичну, умственную, психоемоціональну, ортостатичні та інші. В зв'язку з цим, вегетативний тонус ВНС вважають одним з важливих індивідуальних характеристик, які формують тип реагування організму на дію факторів середовища, в тому числі навчальних навантажень. Аналіз вариабельності серцевого ритму – це сучасна методологія та технологія дослідження та оцінки стану регуляторних систем організму, в частності функціонального стану різних відділів вегетативної нервової системи [1, **Ошибка! Істочник ссылки не найден.**13]. В настійче відміннім є наукове та практичне значення методів аналізу ВСР, які з кожним роком отримують все ширше поширення. Цей метод є доступним, недорогим, простим та надійним методом оцінки вегетативної регуляції [4, 7]. Основним показником для застосування методів аналізу ВСР є наявність вероятності змін у стані регуляторних систем організму, в частності змін вегетативного балансу. Практично не існує таких функціональних станів, в яких не виступали механізми вегетативної регуляції, а значить, сфера застосування метода аналізу ВСР постійно неисчерпана. Чутливість та реактивність вегетативної нервової системи, її симпатичного та парасимпатичного відділів при дії будь-якого чинника можуть служити діагностичними та прогнозичними критеріями. В останні роки в зв'язку з застосуванням в системі освітлення вариативних навчальних програм, спрямованих на підвищення ефективності навчання, в фізіології образовальної діяльності особе місце займає дослідження проблем впливу навчальних навантажень на роботоспроможність та функціональне становище учащихся інноваційних навчальних заведень.

Цель роботи: Дати оцінку становища механізмів регуляції фізіологічних функцій в організмі студентів НТУУ «КПІ», залежності між симпатичним та парасимпатичним відділами вегетативної нервової системи, а також функціонального становища студентів в цілому.

Основний матеріал та методи дослідження. У дослідження взяли участь студенти І-ІІ курсів всіх факультетів НТУУ «КПІ», всього 64 особи, з них 44 чоловіків та 20 жінок, вік 17-19 років. Варіабельність серцевого ритму вимірювалася з допомогою кардиомонітора «POLAR RS 800 CX». Для дослідження состояння функціональних резервів механізмів вегетативної регуляції використано функціональне тестування (активна ортостатична проба). Отримані результати були оброблені з допомогою комп’ютерної програми «Kubios HRV» та інтерпретовані в математичні методи аналізу, які можна розділити на три класи:

- дослідження загальної вариабельності (статистичні методи або методи временної аналізу) [2];
- дослідження періодичних складових ВСР (спектральний аналіз);
- дослідження внутрішньої організації динамічного ряду кардиоінтервалів (методи не лінійної динаміки) [2].

Результати переходного періоду (при переході спортсмена з горизонтального положення в вертикальне) з аналізу виключаються на етапі комп’ютерної обробки даних в програмі «Kubios HRV».

При проведенні функціональної пробы нервно-рефлекторного впливу (активна ортостатична проба) отримані дані вариабельності серцевого ритму в положенні лежа, які є «фоновими» та дають представлення про стан регуляторної системи в покое.

Результати дослідження та їх обговорення. В таблиці 1 представлені результати дослідження вариабельності серцевого ритму у студентів НТУУ «КПІ». Аналіз даних показав, що при дослідження параметрів вариабельності серцевого ритму (ВСР), зареєстрованих у студентів в покое, виявлено наявність великого розброса показників ВСР, а також, яскраво виражені індивідуальні (типові) особливості ВСР, що підтверджується результатами дослідження ВСР, представлені різними дослідниками. При дослідженні ВСР виявлено лица з умереним преобладанням центральної регуляції серцевого ритму (I група – 19,7%), вираженим преобладанням симпатичного відділу ВНС та центральних структур регуляції серцевого ритму (II група – 67,5%), а також з умереним преобладанням парасимпатичної регуляції (III група – 12,8%). У студентів I групи відмічаються високі показники Mean RR та STD RR (SDNN), SD1 та SD2, низькі

значения Mean HR (табл. 2). Разброс показателей спектральных характеристик сердечного ритма составил: ТР от 487,00 мс² до 2630,8 мс², HF от 8,00 мс² до 2746,2 мс², LF от 63,1 мс² до 2924,7 мс², VLF от 169,8 мс² до 10357,39 мс². Для студентов с выраженным преобладанием центральной регуляции (ВПЦР) сердечного ритма (II группа) характерны повышенная частота сердечных сокращений ($71,85 \pm 13,155$ уд/мин), малые значения стандартного отклонения STD RR (SDNN) ($71,43 \pm 40,525$ мс), низкие значения суммарной мощности спектра Total ($3650,00 \pm 968,791$ мс²) и его составляющих (VLF – $1460,00 \pm 322,121$ мс²; LF – $1879,00 \pm 2675,687$ мс²; HF – $829,00 \pm 1881,482$ мс²).

Таблица 1

Показатели вариабельности сердечного ритма у студентов НТУУ «КПИ»

Показатели		Значение показателей			
			S	Min	Max
Временной анализ	Mean RR, мс	894,96	161,66	552,70	1240,70
	STD RR (SDNN), мс	80,75	41,562	22,10	215,90
	Mean HR, уд/мин	69,80	13,384	49,89	108,73
Спектральный анализ	VLF, мс ²	2707,95	2831,139	169,00	12865,00
	LF, мс ²	2480,55	5927,256	63,00	47862,00
	HF, мс ²	2469,69	3644,492	8,00	23009,00
	Total, мс ²	7778,02	10357,390	487,00	66670,00
	LF/HF, у. ед.	1,58	1,46	0,24	7,98
Непинячные характеристики	SD1, мс	51,16	38,575	2,90	194,70
	SD2, мс	106,88	93,359	28,70	764,00

По мнению многих авторов такое состояние регуляторных систем оценивается, как состояние вегетативной дисфункции.

Таблица 2

Показатели ВСР студентов НТУУ «КПИ» с различными типами регуляции сердечного ритма

Показатели		Значение показателей					
		I группа		II группа		III группа	
		X	S	X	S	X	S
Временной анализ	Mean RR, мс	924,25	164,74	806,70	164,49	890,68***	164,18
	STD RR (SDNN), мс	84,70	41,783	71,43	40,525	74,08*	37,369
	Mean HR, уд/мин	67,84	13,800	71,85	13,155	70,10*	13,197
Спектральный анализ	VLF, мс ²	3467,47	2821,37	1460,00	322,121	2052,08***	2176,37
	LF, мс ²	4083,05	1069,7	1879,00	2675,69	1562,00*	842,724
	HF, мс ²	1131,00	2978,51	829,00	1881,48	1985,17**	2355,94
	Total, мс ²	4945,00	6738,92	3650,00	968,791	5290,00**	4046,62
	LF/HF, у. ед.	1,71	1,892	1,94	1,641	1,04***	0,589
Непинячные характеристики	SD1, мс	55,06	41,884	46,47	35,719	50,19***	40,521
	SD2, мс	103,41	44,897	88,96	46,309	146,98***	198,303

Примечания: * – различия статистически достоверны по отношению к группе студентов с умеренным преобладанием центральной регуляции сердечного ритма на уровне $p < 0,05$; ** – различия статистически достоверны по отношению к группе студентов с выраженным преобладанием симпатического отдела ВНС и центральных структур регуляции сердечного ритма на уровне $p < 0,05$.

Студенты III группы с умеренным преобладанием автономной регуляции, по сравнению со студентами (I и II группы) с умеренным и выраженным преобладанием центральной регуляции имеют достоверно ниже ЧСС, большие значения Mean RR и STD RR (SDNN), SD1 и SD2. У них достоверно выше суммарная мощность спектра Total ($5290,00 \pm 4046,625$ мс²) и всех его составляющих и особенно HF ($1985,17 \pm 2355,938$ мс²) и LF ($1562,00 \pm 842,724$ мс²) волн. Так, организм у студентов I и II групп для поддержания нормального уровня функционирования сердечно-сосудистой системы затрачиваются существенно больше усилий, т.к. постоянно находятся в значительно более высоком напряжении по сравнению со студентами III группы. Уровень физического здоровья у студентов рассматривали в зависимости от степени активности регуляторных систем. У студентов I и II групп в большинстве случаев отмечался уровень физического здоровья низкий и ниже среднего (87,2%). У них выявлены низкие показатели индекса Руфье, свидетельствующего о нарушении регуляции системы кровообращения и низкие величины тестов Штанге и Генче, характеризующие функциональные возможности системы дыхания и степени устойчивости организма к гипоксии. У студентов с умеренным преобладанием автономной регуляции (III группа) преобладает средний уровень физического здоровья (12,8%), а также в 30% случаев у них выявлен уровень физического здоровья выше среднего, это еще раз подтверждает, что у данной группы самые высокие адаптивные возможности организма, по сравнению с другими группами. Таким образом, наши исследования свидетельствуют о наличии у студентов в покое различных типологических особенностей регуляции сердечного ритма, а также разных адаптивных возможностей организма. Сниженные адаптивные возможности организма, характерны для студентов с умеренным и выраженным преобладанием центральной регуляции, по сравнению со студентами с умеренным преобладанием автономной регуляции (III группа). Полученные результаты свидетельствуют о необходимости дифференцированного подхода в системе физического воспитания студентов в зависимости от степени активности регуляторных систем организма.

ВЫВОДЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ДАЛЬНЕЙШИХ РАЗРАБОТОК. Таким образом, наши исследования свидетельствуют о наличии у студентов в покое различных типологических особенностей регуляции сердечного ритма, а также разных адаптивных возможностей организма. Сниженные адаптивные возможности организма, характерны для студентов с умеренным и выраженным преобладанием центральной регуляции, по сравнению со студентами с умеренным преобладанием автономной регуляции (III группа). Полученные результаты свидетельствуют о необходимости дифференцированного подхода в системе физического воспитания студентов в зависимости от степени активности регуляторных систем организма. В перспективе дальнейших исследований планируется изучение корреляционных связей нейродинамических характеристик и состояния механизмов вегетативной регуляции студентов НТУ «КПИ».

ЛИТЕРАТУРА

1. Баевский Р. М. Анализ вариабельности сердечного ритма при использовании разных электрокардиографических систем: Метод. рекомендации [Електронний ресурс]. / Р. М. Баевский, Г. Г. Иванов, Л. В. Чирейкин и др. // Вестник аритмологии, М., 03.2002. – ВА № 24 – 65 с.– (В помощь практикующему врачу). – Режим доступа: http://www.vestar.ru/article_print.jsp?id=1267
2. Баевский Р. М. Математический анализ изменений сердечного ритма при стрессе / Р. М. Баевский, О. И. Кириллов, С. З. Клецкин, – М.: Наука, 1984. – 222 с.
3. Карапулова Л. К. Физиология физического воспитания и спорта /Л. К. Карапулова, Н. А. Красноперова, М. М. Расулов. М.: Издательский центр «АКАДЕМИЯ», 2012. – 304 с.
4. Коробейников Г. В. Диагностика психофизиологических состояний спортсменов: Метод. пособие / Г. В. Коробейников, О. К. Дудник, Л. Д. Коняева и др. – К., 2008. – 64с.
5. Коробейников Г. В. Оцінювання психофізіологічних станів у спортсменів: [Монографія] / Г. Коробейников, Є. Приступа, Л. Коробейников, Ю. Бріскін. – Львів: ЛДУФК, 2013. – 312 с.
6. Яблучанский Н. И. Амбулаторное мониторирование ЭКГ. Технология ВСР (Серия: для настоящих врачей) Изд. второе, испр., перераб. / Н. И. Яблучанский, А. В. Мартыненко, Л. А. Мартильянова Харьков. – 2010. – 187 с.
7. Alvareng M. E., Richards J. C., Lambert G., et al. Psychophysiological mechanisms in panic disorder: a correlative analysis of noradrenaline spillover, neuronal noradrenaline reuptake, power spectral analysis of heart rate variability, and psychological variables. // Psychosom Med.– 2006.– Vol.68, №1.– P.8–16.
8. Lane R. D., Mcrae K., Reiman E. M., et al. Neural correlates of heart rate variability during emotion. // Neuroimage.–2009.–Vol.44, №1.–P.213–222.
9. Mani A. R., Montagnese S., Jackson C. D., et al. Decreased heart rate variability in patients with cirrhosis relates to the presence and degree of hepatic encephalopathy. // Am J Physiol Gastrointest Liver Physiol.–2009.–Vol.296, №2.–P.G330–338.
10. Mujica-Parodi L. R., Korgaonkar M., Ravindranath B., et al. Limbic dysregulation is associated with lowered heart rate variability and increased trait anxiety in healthy adults. // Hum Brain Mapp.– 2009.– Vol.30, №1.– P.47–58.
11. Stein P. K., Barzilay J. I., Chaves P. H., et al. Heart rate variability and its changes over 5 years in older adults. // Age Ageing.–2009.– Vol.38, №2.– P.212–218.
12. Valentini M., Parati G. Variables influencing heart rate. // Prog Cardiovasc Dis.– 2009.– Vol.52, №1.– P.11–19.
13. Yaoa B., Liub J. Z., Brownd R. W., Sahgal V., Yueb G. H. Nonlinear features of surface EEG showing systematic brain signal adaptations with muscle fatigue // Brain research. Vol. 1272, 2009. pp. 89–98.

Негатуров А.В., Петровская Т.В., Сергиенко В.П.
Національний університет фізического воспитания и спорта Украины

ИССЛЕДОВАНИЯ МОТИВАЦИИ РОДИТЕЛЕЙ К ЗАНЯТИЮ СПОРТОМ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО И МЛАДШЕГО ШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА НА ПРИМЕРЕ КАРАТЭ

Для современного общества актуальным был и остается поиск эффективных средств социального развития, предупреждения различных видов девиантного и деликвентного поведения детей и подростков. Одним из таких действенных средств физического, психического и социального развития, отвлечения детей от улицы есть создание условий для организованной двигательной активности детей. Мотивация разных групп населения к занятию физической культурой и спортом достаточно изучена. Однако в литературе не встречается данных про мотивацию родителей, которые принимают решение к занятию спортом детей дошкольного и младшего школьного возраста. Цель. Изучить мотивацию родителей, которые приводят детей в спортивные секции на примере каратэ. Результаты. В результате опроса 150 родителей выявлена структура мотивации к занятию спортом детей дошкольного и младшего школьного возраста. Структура мотивации родителей содержит как оздоровительные, так и социальные мотивы. Выявлены различия в мотивации родителей с разным уровнем здорового поведения. Заключение. От популяризации здорового образа жизни среди взрослого населения и молодежи зависит количество занимающихся спортом детей. Спортивным клубам необходимо вести правильную рекламу, социальный маркетинг, основанный не только на спортивных достижениях клуба, а и на том, что в клубе приятная здоровая атмосфера и каждый ребенок может реализовать себя, исходя из запросов и потребностей. Это могут быть и спортивные достижения, и улучшение дисциплины, и укрепление здоровья, и всестороннее развитие личности ребенка.

Ключевые слова: каратэ, мотивация, оздоровительная двигательная активность, здоровый образ жизни, социализация, национальная стратегия.

Олександр Негатуров, Тетяна Петровська, Віталій Сергієнко. Дослідження мотивації батьків до заняття спортом дітей дошкільного та молодшого шкільного віку на прикладі карате. Для сучасного суспільства актуальним був і залишається пошук ефективних засобів соціального розвитку, попередження різних видів девіантної та деликвентної поведінки дітей і підлітків. Одним з таких дієвих засобів фізичного, психічного і соціального розвитку, відволікання дітей від